

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre — 6 K — f. | Negyedévre — 1 K 50 f.
Félévre — 3 „ — „ | Egyes szám ára 10 fillér.
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona
Amerikai Egyesült-Államokba — egész évre 2 dollár.

Felelős szerkesztő:

VARJAS ENDRE.

Laptulajdonos

A SZATMÁR-EGYHÁZMEGYEI IRODALMI KÖR.

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a **Pázmány-sajtó** címére (Szatmár, Iskola-köz 3. sz.) küldendők.

Pályázati hirdetések egyszeri közlése 5 korona
Nyilttér sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

A mainzi nagygyűlésről.

Mainz, 1911. aug. hó.

Németország 22 millió katolikusának vezetői nagyon jól látják az újabb idők követeléseit és veszélyeit.

Az idő követelése az emberek, a katolikus hívők megsokasodása miatt a csoportosulás, a társulás, az egyesülés. Egyháziak és világiak összefognak, hogy az isteni vallásukban rejlő nagy eszméket kifejtsék, felszínre tartsák és terjesszék. Gyűléseznek, hogy a katolikus egyházban csergedező igazság- és kegyelemforrásokból magok is merítsenek, másoknak is juttassanak.

Az idő azonban nemcsak követelő, hanem veszélyes is, mert a vallásban tévedező meg a gonosz szándéku emberek szintén tömörülnek Krisztus vallása ellen, melynek a maga teljességében és tisztaságában birtokosa a katolikus egyház. Ezeket tömeges rontó munkájokban szintén tömeg-akcióval kell föltartóztatni, mert különben veszélybe jutnak az emberiség legfőbb javai, veszélybe a keresztény szellemű egész civilizáció, sőt az igazi szabadság, a vagyon- és személybiztonság is.

Mindezeknek tudatában tartották meg a németoni katolikusok ideai nagygyűléseit Mainzban, a hesszeni tartomány fővárosában. 1848 óta ez volt 58-adik gyűlésük. Ennek látogatottsága olyan fokú volt, amilyenre a véresebb reményű vezetők sem számítottak. A városnak hatalmas méretű díszterme alig volt képes befogadni a résztvevőket. A földszinten, a karzatokon, a deák-emelvényen ember ember hátán állott. Az egész gyűlésnek impozáns voltát legjobban mutatja az, hogy az augusztus 6 odiki vasárnapi felvonuláson 900 katolikus egyesület vett részt 52.000 taggal.

Hogy a vezetők miért választották Mainzot éppen az idén a nagygyűlés helyéül, ennek fontos oka van. 1811-ben született az a Ketteler Vilmos, akit később az isteni gondviselés feltűnő módon vezetett a mainzi püspöki székbe. Neki orosz-lánrész jutott ki az első kath. nagygyűlés összehozásában, amely Mainzban folyt le. A jelen év ennek a nagy püspök születésének százados fordulója. Az ő földi maradványának díszes sírhelye a mainzi főnséges dombban van. Az volt tehát a vezetők szándéka, hogy a nevezetes évforduló alkalmából Ketteler sirja köré csoportosulja-

nak Németország katolikusai és ezen szellemóriás nagy gondolatainak, messzenéző terveinek és évtizedekre kiható tetteinek emléke a jelen kor katolikusában megelevenedjék és bennök hasonlókát teremjen.

Mainznak különben több más nevezetessége is van. Egyike a németországi legegységibb katolikus hitközségeknek és püspöki székhelyeknek. A Krisztust követő második században Mainzot kereszténynek tudja a történelem. Sőt azt is hiteles adat bizonyítja, hogy ezen városnak első püspöke az a szent Kreszcenciusz volt, aki Krisztust és ennek vallását magoknak a szent apostoloknak ajkáról tanulta megismerni. A kereszténység világa tehát korán kezdett e városban tündökölni és nemesíteni. Zakariás pápa a mainzi püspöki széket már érsekivé emelte akkor, midőn 747-ben szent Bonifácuszt nevezte ki oda érsekké. Ezen idő óta évszázadokon át Mainz érseke állott mint primás a németországi püspökök élén; ő volt a német területen a római szentszékek apostoli követője. Ősrégi és nevezetes multja van tehát Mainzban, amiért megérdemelte, hogy az ideai nagygyűlés az ő falai között menjen végbe.

Derék munka folyt itt le 5 napon át e hó 6-odiktól 10-edikéig bezárólag. Az egész német birodalomból egybejött katolikusok, az ünnepies megnyitást is beleszámítva, 5 nyilvános és több mint husz zárt és szakosztályi gyűlést tartottak. A gyűlések felölelték a kath. egyháznak különösen német vonatkozású legfőbb ügyeit, de azért a külföldről is esett szó. Felszínre került névszerint az a szellemi zsarnokság, amelyet a magyar parlamentnek egynehány a pogány korszakba illő képviselője akart gyakorolni a középiskolai ifjuság Mária-kongregációival szemben. Ennek hallatára a díszteremnek zsuffolt közönsége egyszerre megvető pfuj kiáltásba tört ki.

A legtöbb szónok és elnök természetesen németországiakból telt ki, de a figyelmes németek a külföldiek közreműködését is szívesen vették. Hazánkból szerepelt Boromisza Tibor püspök, aki az egyik nevelésügyi szakosztály tárgyalásait vezette mint elnök, Szmrecsányi országgyűlési képviselő az ünnepies megnyitáskor szónokolt. Nemestóthy Szabó Albert dr. nagykárolyi ügyvéd pedig a keresztényszociális szakosztályon mondott egy nagyon sikerült és a német hittestvérek által kiváló tetszéssel fogadott beszédet. Az egész gyűlésezésnek a keresztény szocializmus volt az uralkodó irányzata. A gyakorlati életbe vágó sok határozati javaslatot fogadott el a nagygyűlés és valósít majd meg a német kitartás és energia.

Az öt napi komoly, fárasztó és sokol-

dalú munkát, amely nemcsak a vezetőknek és szónokoknak, hanem a passzív résztvevőknek, a hallgatónak is sok izzadságába került, hajókirándulás fejezte be.

Három nagy hajón mintegy 10 ezer ember vett részt e kiránduláson. Az ut Mainztól Bingenig tartott, hol nagyszerű tűzijáték kápráztatta az utasok szemét. De nemcsak e város, hanem a Rajna mindkét partjának utba eső hajói szellemesebbnél szellemesebb módon rendeztek kivilágítást. Az üdvölvöldözések szinte nem akartak véget érni. A püspököket vívő első hajón jövet-menet keresztbe illesztett 400 villanykörte szórta szerte a fényt, hirdelve a hajósoknak is, a partiaknak is, hogy a nagygyűlésen Krisztus szelleme világolt és vezetett.

Késő éjjel volt már, mikor a kirándulók a Te Deum lelkes éneklése közben partra szálltak, hol Mainzban ugyszólva minden otthon maradt lakója talpon és éljenzések között várta őket.

A mainzi gyűlés napjai elmúltak, azonban fényes emléke sok éven át megmarad.

Kanonoki kinevezések.

A hivatalos lap 1911. aug. 15-ki száma közölte, hogy királyunk ő felsége a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a szatmári székeskáptalanban Hehelein Károly éneklő kanonoknak az olvasó-kanonokságra, Pemp Antal őrkanonoknak az éneklő kanonokságra, dr. Lessenyey Ferencz székesegyházi főesperesnek az őrkanonokságra, Benkő József mesterkanonoknak a székesegyházi főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyván, az ekként megüresedő mesterkanonokságot Szabó István pápai praelatus-, ezimzetes apát- s egyházm. irodaigazgatónak adományozta.

Régen szívünkbe zártuk már rangban előlépő kanonokjainkat, az ideális jellemével hódolatra készítő Hehelein Károlyt, az odaadó tevékenységben fáradhatatlan Pemp Antalt, a jótékonyágban felülmulhatatlan Lessenyey Ferenczet, az ezer reménnyel ölelt Benkő Józsefet. E szép sor végén most örömmel köszöntjük Szabó István rég óhajtott nevét.

Szabó István városunk fia; itt tanulta kiténő szorgalommal iskoláit, a budapesti egyetemen a hittudományt, s január hóban mult 20 éve, hogy pappá szentelték. Az érdemesítés ostromlétrákon rohamban tört fel hozzá: 1890 óta püspöki iktató, 1892-ben szertartó s egyhm. levéltáros, 1893-ban szentszéki jegyző, 1897-ben püspöki titkár, 1899-ben szentszéki tanácsos, 1900-ban püspöki irodaigazgató s pápai t. kamarás, 1904-ben prinoui c. apát, majd pápai praelatus, 1907-ben zsinati vizsgáló, most pedig kanonok lón.

Kittüntetése nem a véletlen table d'ho-tejának teritéke, hanem az érdem becsülettel megvitt bástyája. Emelkedésén ujong a félénk szerénység, nem sir az irigy közepszerűség, megnyugszik a tulesigázott ambiczió.

Szülők figyelmébe!

Fehérnemű, harisnya, kesztyű, sapka, kalap, nyakkendő, zsebkendő. Haj-, ruha- és fogkefe. Szappan, fésű, illatszerek. Pénztárcza, solingeni zsebkések, ollók, borotvák. Önműködő készülékek. Gillette apparat és -kések. **Internátusi flókos tükör** előírás szerint. **Iskola-táska, könyvszifj. Iskolai hegedűk.** Mindenféle hangszerek, azok kellékei, olasz hurok, kotta állvány. **Zseb villanylámpa 2 K. Tűzjáték. Öngyújtók.** Gyermekek evőeszközök, kézitáska különlegességek. Öv zsinórok aranyból és selyemből. **Gyermekek bőrkalapok.**

Telefon szám 296. | **RAGÁLYI KÁLMÁNNÁL SZATMÁR, Deák-tér 8.** | Telefon szám 296.

Lényének magas árfolyama van.

Impozáns szép alakja márványboltozott homlokával, lágy tekintetével, komoly alakjával, halvány arcán az érzések őszinte pirjával, kristályharangként bugó üde hangja, szerény, előékeny, mindig nemes magatartása, egész külső megjelenése már rabul ejti rokonszenyűnk. Derült, örökifju kedélye, a modern kor bevezetett paradoxonaihoz idegen, színelni nem tudó, nyílt természete, higgadt, centripetalis gondolkodása, feddhetetlen, antik papi jellege, finom lelkének bokros erényei, mind, mind megannyi pástortűz, mely a közelben melegít, a távolba irányt ad.

Ernyedetlen munkássága főleg az egyházmegyei hivatalhoz láncolta, hol a papság közvéleménye duplán számítja az éveket. 21 éve dolgozik az iroda lélekölő czellájában s kritikus, bizalmi állásában, hol egy önfeladott pillantás, egy elhallgatott szó nekilendült életpályát szelhet derékon, pillanatra sem veszté el a prudentia, önuralom, gyöngéd emberszeretetet támaszbotját. Bizonyosság erre egyrészt elhunyt püspökünknek páratlan, tüneményeszerű bizodalma, másrészt öt vármegeye papságának szavazatai.

Szive a felejtethetlen jóságú Meszlényi püspök iskolájában tanulta a szegények megértő szeretetét. Ajtajától a templomig alamizsnát bizton váró koldusok sorsfala közt halad: a tanítóképző bájos temploma, az Attila-utcai árvaház s új temploma áldva hirdeti bőkezűségét; titkon, szüntelen gyakorolt jótékonyágának egyéb czimeit nem tudom, csak a hála harmoniáját hallom mind tágabb körben neve említésénél. Családjának erős oszlopa. Gyermekei szeretete évek során haldokló édes anyja, derék jó atyja iránt, hű zarándoklása a hidontuli temető három kedves halottjához — megható vonásai szép jellemének.

Egyházának törhetetlen meggyőződésű, tüntetés nélkül igaz áhitatu híve. S hogy mily lobogva lelkesedik szive a magyar hazáért, annak kulturájáért, azt különösen egy gyönyörű szónoki beszédéből értettem meg, amidőn az életbe lépő ifju tanítókat buzdította nemzetmentő hivatásukra.

Minden valóban értékes szellemnek van valami mondanivalója: Szabó Istvánnak tettei beszélnek.

Nagyrabecsülés, szeretet övezi őt, mint embert, mint papot, mint a közügy munkásközü, erős fejű, áldozatkész, melegen érző szívű, példás jellemű harcossát.

És legyen szabad új kitüntetésében az ifjuság diadalát is ünnepelnünk, az életerős, tevékenységre szomjas korét, mely előtt még messze, szép jövő áll. Legyen ez a jövő Isten áldásával megszentelt, messze és mese-szép.

Dr. Varrentrapp, porosz egészségügyi tanácsos írja: Hashajtásokban való rendkívüli gazdaságánál fogva a természetes **Ferencz József**-keserűviz használata mindenekelőtt ajánlható oly esetekben, amikor arról van szó, hogy a gyomorba csak kis vízmennyiség jusson. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Sztéküldési-Igazgatóság Budapesten.

Az Emke negyedszázados működése.

Jubileumi megemlékezés.

Az Emke a múlt század 80-as éveinek elején megindult országos magyar közművelődési társadalmi mozgalom időrendileg nem első, de erőre és fontosságra nézve legnagyobb közművelődési egyesülete. E mozgalom oka negyedszázad előtt az az európai nemzetközi feszültség, melyet az 1877/8. évi orosz-török háborút és illetve a hármasszövetséget követően, *Gambetta* revanche- és *Gladstone* „Hands off“ politikájával kezelt fogva, Bosznia és Hercegovnia okkupációja s általában a keleti kérdés miatt az elkeseredett orosz pánszlávizmus és rövidlátó szövetségese, a *dáko-románizmus* idéz elő. Ezidőben a moszkvai, szentpétervári, odesszai stb. *Szláv jótékonyági egyesületek* és a bukaresti *Societatea Carpatii*, mint a jelenlegi román *Liga* anyja, 152 titkos bizottsággal, az ismert „orosizmisszarius“-okkal és a „guruló rubel“-el árasztják el az osztrák-magyar államszövetséget és a körültekintő apró államokat s a Törökországban kipróbált módszer szerint aláaknázza a monarchiát, a 81. jan. elei krivoszei felkeléssel már csak a pu kaporos hordó felrobbantásáról van szó, hogy kitörjön az általános európai háború. Egyidejűleg Oroszország Bessarabia és Galicia felől „Dzsingizkán korára emlékeztető“ lovassággal és a legnagyobb előkészületekkel már meg is kezd ellenünk a mozgósítást; Romániából pénzt és fegyvereket csempésznek be az erdélyi részbe, Bukarestet és a kárpáti határszéleket ellenünk nagy költséggel és lázasan erődítik és minden a készülő nagy vérfürdőre mutat. Kényszerítőleg lép fel erre nézve Oroszországban a *nihilizmus*, melynek „villámáramát a pánszlávizmus drótyjára kell átesetelni“, hogy így befejeztessék a mi Sanstefánónál abban maradt s illetve, hogy „az összes szláv folyamok az orosz tengerbe szakadjanak“. Ezért a *Szláv jótékonyági egyesületek* támogatói élén a legmagasabb cári pártfogástól kezdve, a külügyminiszter, az összes miniszterek és a hadsereg első tisztje állanak, és az 1879: 18. és 1883: 30. t.-cz.-ből kiindulva, mely nálunk a nép- és középiskolákban tantárgy, tehát nem tannyelv-képpen elrendeli az államnyelv tanítását, botorul belejátszva megindulnak ellenünk a nagyméretű *Schulverein* honi izgatásai, „*Aufruf*“-jai és „*Protest*“-jei is, míg az olasz *irredenta* az Adriai partvidékekért 82 dec. ében Triestben Felsőes királyunk ellen egyenesen a merényletig vetemedik. 81. május 12-én jön össze a nagyszabású román *nemzeti konferencia*, mely lényegében az unió, kiegyezés, dualizmus és hármasszövetség ellen foglal állást, megindítja a *Memorandumok* és *Replikák*, a külföld előtt rágalmozó iratok áradatát; Erdélyben és Romániában kihívó és tüntető máj. 15-iki és százéves Hóra-ünnepet ül s még az erdélyi szászok is 84. aug. 20-án Nagyszabású berlini *Schulverein* küldöttivel ölelkező 700 éves, magyarellenes Hermann-ünnepet tartanak. Ezidőben *Rezső* királyfi, trónörökös 82. jul.-ától, néhány év múlva beállt kora haláláig, Erdély uraitól körülvéve, vadászat címén járja az erdélyi részt, melyet mind a német, mind a magyar katonai írók „a monarchia *legsebbebb* pontjára“-nak, „*Achilles sarká*“-nak mondanak s németországi katonai lapok sürgetésére, a

határrendőrök számbavételére beutazza Erdélyt *Beck* altábornagy, vezérkari főnök is. Mert „olyan izzó a légkör, — írják a lapok — mint nyárban a vihar előtt“.

Mind e veszélyek közepette, „mint a bárka fehér galambja a vízözön felett“ jelenik meg a magyar közművelődési társadalmi mozgalom, melynek előfutói a *Sáros-megyei* és a *Temesvári magyarnyelv-terjesztő egyesület*, a *Emke*, a *Szatmár-megyei Széchenyi-társulat* és a budapesti *Magyar Iskola-Egyesület* s melynek példája más kisebb egyesületekkel foly be arra, hogy a budapesti és kolozsvári sajtó egyhangú sürgetésére 84. dec. 27-én, karácsony harmadnapján Kolozsvárt is a városházán összejön egy kis értekezlet, mely ugyancsak egy „*kolozsvári*“, helyi egyesület alapítására hivatott egybe, mely azonban az ekkor kiküldött 27-es s méginkább az ebből választott 5 tagu *Alapszabály készítő és előkészítő-bizottság* munkája által *nagyszabású* erdélyi jellegűt ölt. Az Alapszabályok készítésénél ugyanis számbavételek mind a fenti veszedelmek, az orosz határszél közelsége, melyről megmondhatott, hogy a „*kozák este még kívül áll s reggelre már az Olt vízében itatja meg lovát*“; a *Romániai irredenta* követelése a „*Tiszáig*“, melyről hivatalos térképek terjesztetnek az iskolákban; s a szász tulzók izgatásai, akik már a nemzeti ébredés idejétől, a reform korszaktól — amint azt id. *Wesselényi* Miklós báró megjegyezte — sugalmakkal látják el a németországi napisajtót. Számba vetett ujabbnemzeti életünknek ama hármas megnyilatkozása, mely szerint *Kossuth* Lajos az áll. iskola elvével szemben már 1848. aug. 5-én a képviselőházban kijelenté, hogy: „*az államnak nincs feneketlen kútja, melyből kész aranyat merithessen*“; *Eötvös* József báró, Magyarország első közokt. minisztere 1867. jul. 3-án Népművelési egyesületek alakításával akarja pótolni az államköltségvetés hiányait, miután: „*Ha van feladat — mondá — melynek megoldására az állam minden hatalma elégtelen, az a népművelés*“; s 1884. nov. ében, különösen *Grünwald* Bélának az áll. közigazgatást mint egyedüli orvosszert követelő beszédével szemben *Tisza* Kálmán kormányelnök maga adja ki a jelszót, hogy: „*Nem tehet mindent az állam, tegyen a társadalom is*“. A társadalom pedig a „*testvéri érzés, a király fennkölt személye körül való csoportosulás és az egymás megértése*“ jegyében, mire eszköz a nyelv, évszázadok vérzivatarai alatt kipusztult erdélyi magyarság javára megkezdte működését.

Az első értekezlettől az 1885. apr. 12-én és aug. 31-én Kolozsvárt a történelmi nevezetességű vigadóban, hol 48. máj. 30-án az unió kimondatott, megtartott alakuló, illetve tisztválasztó közgyűlésig — miközben *Kossuth* Lajos „*Magyarország jobbkeze*“ „*jogos önérdelmé*“-t hangsúlyozó üdvözlő sürgönye is megérkezik — 25 megyei, városi és járási fiókválasztmánnyal, 6303 örökös-, alapító- és rendes taggal, valamint 432 476 K vagyonnal, mintegy az égből alászállva, már kész az egyesület úgy, hogy hasonló jelenség az egyesületi élet történetében Magyarországon még alig fordult elő.

A tisztválasztó közgyűlés után a rendszeres és tervszerű *Munkaprogramm* elkészítése, a szakosztályokra oszlás, a gyűjtés és a szervezés foly tovább és pedig oly erővel, hogy az Emke kész-vagyona alig két év alatt,

Miért előnyös a FÖGEL-féle pörkölt kávé használata? Mert

nem füstöli lakását; nem vesződik a pörköléssel; minden perczen friss pörkölést vehet.

Mindamellott 25%-ot megtakaríthatnak mindazon vevők, kik pörkölt kávéval vesznek mert annyi bepörköltök a házi pörkölésnél.

Kérem próbavételét, melyből meggyőződhet.

Vadászati és sport különlegességek!

Valódi angol és belga fegyverek, Mauser, Bayard czéllövő golyós és serétes madárfegyverek. Vadász-székek, táskák, tölténytasak, övék, mindenféle töltények és kellékek. Browning, Clema önműködő pisztolyok. Teljes vivő felszerelések, kardpengék. Gyermekekjátékok, ajándéktárgyak. Gummi kerekű gyermekkoecik, gyermek-székek, hiták. Angol, francia uri divat különlegességek. Fehérneműek méret szerint

Ragályinál Szatmár, Deáktér 8. Telefon 296. szám.

87. végére 1, aztán 2, 3, majd fokozatosan közel 4 millióra emelkedik a mellett, hogy az erdélyi *hitelügy*, az *ipar* és aztán a *kultúra* érdekében mindjárt a tisztválasztó közgyűléstől megindul a kiható akció. A fejlődésben nagy lépés előre, hogy Ó. es. és Apost. kir. Felsége, aki a nemzetiségi tuzók izgatásait, így 1881. okt. 14-én Szegeden, 1884. szept. 30-án a legmagasabb trónbeszédben Budapesten erőteljes szavakkal már ismételt el-ítélte, 87. szept. 23-án Kolozsvárt legkegyelmesebben fogadni és atyai biztató szavaival ellátni méltóztatott az egyesületet s hogy 88. febr. 10-én megengedvén, mikép *Rezső* trónörökös, királyi Ó. Fensége, Fenséges nejével együtt, fővédőként a budapesti nagy Operabálon megjelenjék, ez a legmagasabb királyi tény az egyesület általános támogatására megadta a jelt.

Összefoglalva pedig a negyedszázados működés eredményét, látjuk, hogy az Emke a lefolyt idő alatt létrehozott *kizárólag társadalmi uton* 9,477.725 K 39 f összeget, melyből akcióra kiment 5,891.695 K 37 f, s alapvagyon gyűjtetett 3,627.029 K 02 f, ami együtt csak pénzben kifejezve 18,957.450 K 78 fillér forgalom.

Az 5,851.696 K 38 f-ből fordított: kulturális célra 3,503.949 K 80 f, közgazdasági akcióra 1,245.557 K 28 f, vegyes intézkedésekre 408.932 K 56 f, ügyvezetésre 380.197 K 90 f, folyó 1911. évi előirányzatra 238.438 K 18 f, ingatlanok fenntartására 74.620 K 65 f. A kulturális segélytétel összegére fenntartott: egy székely földműves iskola, időrendileg s különben is Erdélyben az első ilyen mű intézmény, kapcsolatban egy székely árvaházzal s más téli gazdasági, néptanítói stb. tanfolyamokkal; a papi fizetés minimum megállapítása előt felkaroltatott a legkisebb pontokon 118 leány-egyházra kiterjedő 30 magyar r. kath., ref., ev. és unit. anyagyeház, 13 kisebb segéllyel együtt; 86 928 K 30 f. ösztöndíjjal stb. támogattatott a felsőbb, közép és szakoktatás; állammal, községgel és magyar egyházi főhatósággal egyetértőleg szerveztetett és támogattatott 163 elemi népiskola, melyekből 77 az államnak adatott át úgy, hogy az alakulásnál a *Székelyföldet az anyáállammal egybekötő kulturavonalakba felvett 152 község mindenikében van ma már állami, felekezeti, községi vagy önálló Emkeiskola* a mellett, hogy 86-ot pusztán erkölcsi támogatással és utánjárással segít létesüléshez, 19-et kezdeményez akként, hogy ma már 268 legkisebb ponton működő iskola közzöni az Emkének léteét. Az államnak átadott 77 iskolából 233.279 K 64 f segéllyel kizárólag az Emke épít föl 19-et úgy, mintha maga volna a község, mely ily épületek adására köteleztetik. Az erdélyirész 16 vármegyében és két önálló törvényhatóságú városában létrejött 139 községi, felekezeti, állami és egyesületi óvóból és gyermekmenedékhelyből az Emke anyagi támogatásával és szervező munkájával jött létre 25 kisdudó és 33 menedékhely, kezdeményével és előkészítésével 19 óvó, ami együtt 77, vagyis a fenti 139 számnak 55.4%-a, több mint fele. A magyar nyelv és a hazafias érzés terjesztése körül kiválóbb sikereket elért 159 néptanító és tanítónő, valamint óvónő jutalma-

zására 26,912 K 42 f fordítatik. Az 1908/9. év telén az Orsz. közm. tanács segítségével 102 községben 4799 felnőtt egyén számára rendezvén az egyesület alfabetá tanfolyamokat, ekként az Emke által világra segített és fennmaradáshoz juttatott alsófokú népoktatási intézményekben feljárt növendékek és tanulók száma 104.233. Az emberbaráti és jótékony ügyeken és intézményeken kívül, — három árvaház, tüz- és árvizkárosultak, agg honvédek segítése stb. — melyekre 73.104 K 33 f-t fordítanak, az u. n. népnevelési segítő intézmények közül 203 községben létesítenek 269.333 kötet művel *népkönyvtárakat* és *ifjúsági egyesületeket*, mindkét téren az országban az Emke lévén az első kezdeményező a mellett, hogy 12.797 K 95 f értékben külön az erdélyi rész minden m. kir. honvéd állomásán alkot az Emke m. kir. honvéd, továbbá *cs. és kir. katonai kórházi könyvtárakat*, összesen 21-et s csupán Szabó Ferenc németeleméri r. kath. plébános ajándékából 50.000 K-t érő 25.000 kötet művet küld szét a közép- és felsőbb iskoláknak is. A magyar dal és zene annyira kívánatos és fontos ápolására 154 községben szervez *népdalasköröket*, melyek támogatására többek közt Deák Gerő szerkesztésében megjelent 3 kötet *Emke-dalokönyvet* írt és ad ki s mely kis intézmények a népkönyvtárakkal együtt a felnőttek közt a hazafias szellem és érzés legbiztosabb ápolói. Hazafias *kiadványokul* 33.289 K 20 f ráfordításával s másnemű erkölcsi közbenjárásokkal 77 olyan mű megírását és megjelenését mozditja elő az Emke, minők Balogh Pálnak: *A népfajok Magyarországon c.* alapvető, Jancsó Benedeknek: *A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota c.*, az ellentétes köröktől is elismert, tárgyilagos forrásműve, Varju Jánosnak: *A magyar szellemi művelődés történelme*, aztán az *Erdélyi uti-kalauz*, ez ország résznek első Baedeker-szerű leírása, a mellett, hogy egy, külön e célra szervezett, külső bizottság útján és annak gyűjtésével adatik ki és helyeztetik el 5 európai nyelven, többek közt *Jeszenszky Sándor dr.-nak A vágalmasott Magyarország c.* 1893. évi kolozsvári R-plika vádbeszéde, más ily, a magyar államot és az egységes magyar nemzetet védő irotokkal együtt. Több művet a megrendelés kiállításba helyezésével segít megírásához és kiadáshoz az Emke. Kiegészítőül jelentékeny segéllyel karolja fel a vidéki magyar színiéletet, ösztöndíjakkal és kiállítások rendezésével a képzőművészetet s 78.837 korona 60 fillérre megy csak a kolozsvári Mátyás király szoborra, E. Kovács Gyula emlékére és Pusztai Béla kolozsvári színművész árváinak eszközölt ama gyűjtés is, melynek élén részben az Emke egyes főtisztviselői állanak. A kolozsvári *Magyar-ciklust* is *Dibrői Mór* igazgató 1891-ben a Nemzeti-színházban az Emke erkölcsi támogatásával rendezte. Nagy hazafiai és események emlékére, szobraira stb. az Emke külön 34.226 korona 75 f-t áldoz, kebeléből indulva ki, vagy vezetői élén-állásával fejlődve ki többek közt a segevári Petőfi-szobor, a héjjasfalvi konvéd-emlék, az algyógyi és hétfalusi 48/49-es vértanuemlék, a körösi Csoma Sándor, Zagoni Mikes Kelemen szobrok ügyei, s a nemrég leplezett szászvárosi *Kun* Kocsárd és Géza gróf

szobrok 8485 K összegét is jórészt az Emke gyűjti össze. Mig I. Ferenc József Ó. Felsége nevére a budapesti 10 szoborért az egyesület egy 50.000 K-ás népiskolai, Erzsébet királyné Ó. Felsége emlékére egy hasonló nagyságú kisdudó emlék-alapítványt létesít s 20—20.000 K-ás kulturális alapítvánnyal örökíti meg II. Rákóczi Ferenc és Zrinyi Ilona, Kossuth Lajos és Bethlen Gábor gróf, valamint összesen 7000 K-ával egyes elhunyt tisztviselői emlékeztét. Erdélyből, az egyesület fáradozásai alapján indul ki egyebek mellett a katonai térképek hely- és határneveinek a közgazgatási elnevezések alapján való helyesbítése, ami *A község és helynevekről* szóló 1898: 4. t. c. létrejöttére vezet, s egyéb akcióból kiemelendő még a *névmagyarosítások* ügye, melyet a *Központi Név magyarosító Társaság* meg szünzte óta ugyszólván az Emke vett a kezébe, sok ezer számra kinyomtatva s a testvér egyesületeknek is megküldve a folyamodási mintákat, melyek kitöltésével még egyszer sem fordult elő visszautasítás. Ide tartoznak még nyelvtanulás céljából a *növendék-csere*, a *néptanítók fizetésrendezése*, aztán a *vasárnapi munkaszünet*, a *képviselőválasztói jog* kérdései stb., melyekre az Emke a maga hatásköréből mindannyiszor saját intézkedésekkel, emlékiratokkal és képviselőkkel befolyt.

A zsidóság történetéről.

Irta: Id. EGAN LAJOS.

VIII.

Szigoruan és igazságosan ítélve a helyzetet, a zsidókérdés komoly tárgyalása, a haladásnak jele, a haladás szellemének kimagaslása.

Majd elérkezik az idő, amikor ezen állításunk beigazolódik és tágas körben nyer elismerést, ha az eredmények igazolni fogják, hogy ezen kérdés alapos megvitatása az erkölcsi élet tisztulását jelenti, mely a lejtőbe való vonzódást megszünteti és az emberi érzést, a derültebb, tisztább magaslatra emeli.

Ez a kérdés mindenkit érdekel, ez elől ki nem térhet semmiféle állás, felekezet, sem párt.

Tisztító munka ez, mely okvetlen eredménynyel fog járni. Ez az eredmény annál hamarabb fog bekövetkezni, mentől nagyobb körben lesz a nép felvilágosítva, ebben a fontos világtérképben alaposan kitanítva.

Ezen földérítő szolgálatban munkálkodon mindenki, kinek szíve helyén van és melegen lüktet embertársai javára gondolva. Az ilyen legyen orvosai a megbetegedett társadalomnak.

A jobb erkölcsök ellensége most hatalmas, de annak ereje csak addig érvényesül, a meddig mi segítjük félrevezetett vak hitünkkel; az ő hatalma semmivé válik, mihe-lyest az igazság fényes sugara megvilágítja azokat a pontokat, melyek sötétségbe lettek borítva olyanok által, kik a vallást is üzletnek szokták tekinteni.

Méltatlan ember az, aki az igazságot eltágadja félelemből, egy méltatlan ellenség-gel szemben.

**Pártoljuk
a hazai ipart!**

KEPES SÁNDOR

Minden magyar ember szent kötelessége a hazai ipar pártolása.

Első Magyar Andesit Sirkőgyárában SZINÉRVÁRALJÁN csakis hazai termékeket dolgoznak fel.

A legkifogástalanabb kivitelben készíti a legkülönbözőbb alaku pyramisokat, obeliszkeket, kereszteteket, emléktáblákat, sírfedeleket, mezei kereszteteket, kápolnákat, mauzoleumokat stb.

MODERN BERENDEZÉSŰ GÉPTEREM A CSISZOLÁS RÉSZÉRE. Fiók-üzlet: Szatmár, Attila-u. 4.

A zsidókérdés nem új, el-elmuló tünet. Évezredek óta fennálló küzdelme az az emberiségnek, melyet csak az erkölcsi élet tömeges felismerése fog alaposan megoldani.

Láttuk a történetek fonalán, hogy a legdurvább erőszak, nem volt képes ezt a kérdést tisztázni, de látjuk napjainkban azt is, hogy az a nép, mely okosan, mérsékelttel él, anyagisága nemes irányu, erkölcsi öntudata nemesen fejlődött és erős, ott kevesebb a kár, és ritkább is a kártevő, sőt az is hozzásimul és megszokja a jobb irányt.

Ezt a példát kövessük kitartással, erős akarattal; erre a csataterre hívom fel hazámfiat, keresztény hitfeleimet. Legyen ez egy szellemi és erkölcsi küzdelem, melybe minden józan gondolkozásu embernek kell beleilleszkedni; melynek eredményét tetemesen megkönnyíti a szövetkezés minden anyagi téren, mely csudálatos eredményt rejt magában az emberek szenvedésének kiirtásában és összehozza a különféle állásu embereket, akik egymással megösmékedve, megbarátkozva, a közös érdekből eredő munkában kivesszik részüket, megismertetik egymással a közveszélyt okozó ellenség pusztító módszerét és így újjá alakítják a bevált keresztény irányt, megvédvén a keresztény társadalmat a modern eszmék és törekvések léhaságától és annak nyomában támadó romboló hatásoktól.

Ezzel csak ősi jogainkat védelmezzük, a kultura erkölcsi részét is biztosítjuk, a civilizáció jó uton való haladását.

Nem elég a panaszkodás és sóhajtozás az ellenség összetartó ereje, ügyessége, csalafintasága ellen, hanem célhoz vezető eszközökkel kell hozzájárulni a hatásos védekezéshez, a gyermek és az ifjuság nevelésétől kezdve, az életben küzdők szövetkezéséig. Ki kell irtani a család szentélyébe befurakodó ellenséges módszereket, melyek elsősorban azt célozzák, hogy kiöljék az Istenben való hitet, a hazaszeretetet, hogy könnyen végezzék a háborút, az erkölcsben lesüllyedt, keresztény hitében megtévesztett emberek kizsákmányolására, mert ez szerinte üzlet és a módszer, melyet alkalmaz, csak üzleti fortély!

Ezzel az ellenséggel szemben félre kell tenni minden pártoskodást, egyesítsük összes erőnket a tiszta keresztény irány visszaállítására.

Ismerjük és ismertessük az értékes mulat, a jelen veszélyét, ha a jövőt sikeresen akarjuk szolgálni.

Mutassunk rá saját történelmünk tradícióinak nemes vonásaira. Ébresszük fel ama érzést, mely állandóan hevit és megerősít a nemes tettek művelésében és az ilyen módon kiművelt embertömeg megvédelmezésében.

A modernségtől megtévelyedett elme, fanatikus prepotenciáját lássa minden tiszta elméjű ember, ha a Talmud követője a keresztény iskolába betör, hogy az ott hirdett krisztusi erkölcsöket legyalázza, annak kitiltását követeli a törvényhozó testület előtt is.

Majd ráolvassuk erre a megvadult bácsira, a Talmud egyik-másik tantételét, ezek után majd tisztába jön mindenki, mit rejt a vásári kikiáltó megett levő ponyva sátor.

Lássuk annak beltartalmát és védjük meg imádott hazánkat, hogy az ilyen lármás tolakodók be ne hálózzák az országot, mely züllést és zendülést okozna mint Oroszországban, mely ennek folytán egy kiesiny külső ellenséggel szemben sem képes helyt állni.

Jól jegyezzük meg azt, hogy ez a hatalomra vágyó modern fajzat kicsapongó, rideg és önző, a ki hatalmát is ekként gyakorolná. Hiszen látjuk azt vágyainak nyilvánításából, a vagyon elkobzás emlegetéséből; látjuk ott, ahol a hatalmat gyakorolják, a nemzetközi szocialisták között, ahol a hiszékenyek bolondításával, nagy ígéretek izgatásával vagyont szereznek, vámot szedve a szegény munkásnép keresetéből.

Le kell álcázni a tudományos, irodalmi, művészi kapaszkodókat, az éhes strébereket, a legtörelmetlenebb üres szívű, kábult fejű vándor madarakat és meg kell magyarázni, hogy az ő rekedt hangu vásári kikiáltásuk, az ismert esalogató hóbortos tobzódása.

Nevelő hatása lesz az efféle felvilágosításoknak, az erkölcsrontó példa, az ügyesen leleplezett csalafintaság anyagi eredménye a gyenge, ingdozót rossz utra csábította, de kereskedni fognak azok is, akik félrevezetve vagy megfélemlítve segítették a mi ellenségeinket a törvényhozó terem padjaira, a hol nem a szellemi és erkölcsi haladás az ő céltablájuk, hanem a beteg modernség törvénybe iktatása, hogy a feloslás gyorsabban bekövetkezzen, a tetemet boncsoló férgek gyönyörűségére.

A katolikus kántorok mozgalma.

A katolikus kántorok f. hó 7-én memorandumot nyújtottak át a kultuszminiszternek, amelyben keservesen panaszzák el azt a sanjaru helyzetet, amelyben tengődnek s amelynek javulását őszintén kívánják. Hiszen lépten-nyomon azokról a köteleességekről beszélünk, melyeket kántorainkkal szemben támasztunk, az egyházzenei reform megvalósulását tőlük várjuk, de anyagi helyzetük és egyéb körülményeik rendezéséért vajmi keveset tettünk, eddig. Ezért kedvetlenednek el a kántori pályától és inkább maradnak tanítók. A július 6-án Szegeden tartott kongresszuson, melynek határozatait aug. 7-én a kultuszminiszter elé terjesztették, panaszolták el sérelmeiket. Elpanaszolták, hogy míg a tanítóknak van ünnepe, vasárnapja, szabadság vagy betegség esetén ingyen helyettese, melyről az iskolafenntartók tartoznak gondoskodni, kellő fixfizetés mellett van korpótléka, vasuti kedvezménye, van nemesak ugyanakkora fizetése, jövedelme, mint a legtöbb kántornak, hanem sok helyen ennél több is; van nyugdíja: addig a tisztán kántornak ezek nincsenek. Pedig a legtöbbnek a tanítói diplomán kívül: kántori, egyházzenei, sokszor zenetanári oklevele is van. A stólaris jövedelmük csippen-csuppall jön össze. Helyetteseket nem kapnak, mert a tanítókat, ha vállalják is a kántori kötelezettséget, az egyéb munkát, mint: harangozást, ostyasütést már nem vállalják. Helyzetük megbeszélésére tehát kongresszusra jöttek össze, melynek határozatait memorandum alakjában nyújtották át a kultuszminiszternek. Ebben a következőket kéri: 1. Osztagassanak be a kántorok is az országos tanítói nyugdíjintézetbe, mert nekik is van tanítói oklevelük, elemi népiszkolai énekkortást rendszeresen végeznek és tanítót is helyettesítenek. 2. Állapítsák meg a kántorok részére is 1000 korona minimális alapfizetés és korpótlék. 3. Részesítsenek a kántorok is vasuti kedvezményekben. 4. Adassék a kántoroknak is évenként 2 hónapi szabadság, mely esetben, valamint, más indokolt esetben is helyettesről és annak díjazásáról a kántor fenntartó testület gondoskodik, a kántor fizetésének és jövedelmének megosonkítása nélkül. 5. Kérjük, hogy a főtisztelendő egyházmegyei főhatóságokkal egyetértőleg töröltessenek el mindenféle tekintélyt sértő funkciók, mint harangozás, ostyasütés, temetési karing, stóla birétum, szentelő, lámpahordozás stb. 6. Eddigi szolgálati éveik számítottassanak be a nyugdíjjogosultságba.

Sz. István napján a kedvezőtlen idő daczára a buesusok nagy számmal jöttek városunkba a buesura. Több százan gyóntak

és áldoztak. 9 órakor a hatóságok jelenlétében *Benkő József* apátkanonok mondott ünnepélyes nagy misét és *Wolkenberg Alajos* dr. theol. tanár prédikált.

Katolikus egyesületi élet. A X. katolikus nagygyűlés határozatilag azt a kívánságát fejezte ki, hogy a katolikus egyesületektől a tagok olyan irányítását kívánja, mely azoknak intenzívebb gazdasági és társadalmi érvényesülését is előre segíti. Az Országos Katolikus Szövetség e határozat végrehajtásaként úgy az összes egyesületekhez, mint a plébánosokhoz megfelelő körlevelet intézett. Ugyanez alkalommal felhívta a plébánosok figyelmét az eredményesen megindult ifjusági egyesületi mozgalom folytán azok középpontosításának mielőbbi megoldására.

Papnövendékek magasabb kiképzése. Püspökünk *Nyisztor Zoltán* László VIII. oszt. végzett papnövendéket tanulmányai folytatására Rómába, *Sörös Jánost* pedig Budapestre küldi.

Leikigyakorlat. A szatmáregyházmegyei papság leikigyakorlata hétfőn, aug. 21-én vette kezdetét a Jézustársasági atyák rendházában *P. Jámbor László* S. J. vezetése alatt és pénteken reggel végződik. A résztvevők 28-an vannak.

Eljegyzések. *Molnár Ferencz* vaskereskedő eljegyezte *Griqa Annát*. — *Kovács Gergely* volt szatmári, jelenleg budapesti főgimn. tanár eljegyezte *Márkus Mariska* urhölgyet Pestujhelyen. — *Halubán János* áll. elemi isk. tanító szombaton jegyezte el *Pittner Katicát*, a Szatmári Gazdasági és Iparbunk erdői főkintézetének könyvelőnőjét.

Szeptember 3-án lesz a könyvnyomdászok jótékonyezélu zártkörű táncmulatsága, melynek sikere érdekében egy rendezőség, mint városunk mindkét nembeli ifjusága szorgalmasan készül, úgy hogy ez a bál sok-sok kellemes emléket fog szerezni az ott megjelenteknek. A hölgyek számára frappáns meglepetést tartogat a rendezőség.

Kinevezések a törvényszéknél. Az igazságügyminiszter előterjesztésére ő felsége a király *Rozgonyi Viktor*, *Balás János*, *Knoll Béla* törvényszéki bírókat és dr. *Enbó Zoltán* vezető ügyészt a VII. fizetési osztályba sorozott törvényszéki bírókká, illetve ügyészszé kinevezte.

Halálozás. Özv. hetei *Bakó Józsefné*, szül. buji és nyirbátori *Báthory Zsófia* hossz. szenvedés után 80 éves korában városunkban meghalt.

Kinevezés a földmívelésügyi miniszteriumban. A földmívelésügyi miniszter *Irinyi István* debreczeni lakos végzett joghallgatót a földmívelésügyi miniszteriumhoz ideiglenes minőségű díjtalan miniszteri fogalmazó gyakornokká kinevezte.

A törvényszék elnöke hivatalában. Dr. *Róth Ferencz* kir. törvényszéki elnök betegségből teljesen felépülve, szept. 4-én átveszi hivatala vezetését.

Elhunyt nagykereskedő. *Zommer Károly*, kinek régebben virágzó üzlete volt Szatmáron, kedden reggel meghalt. Halálát a *Zommer* és *Andre* családok gyászolják.

Kiküldetés. Szatmár város a belügyminiszterium kebelében alakult közigazgatási tanfolyamra *Tankóczy Gyula* főkapitányt és dr. *Antal Sándor* főügyészt, Szatmárvármegye törvényhatósága pedig dr. *Péchy István* vármegyei főjegyzőt küldte ki.

Uj megállóhely. A szatmár-nagybányai vasútvonalon *Kissebespatak* nével új megálló hely létesült.

Aki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu

lábbelit akar vásárolni, az forduljon bizalommal

Vuja János-hoz
Szatmár, Deák-tér

(Keresztes András-féle ház).

aki dűsan felszerelt cipő-raktárában osakis valódi finom bőrből a már is világhírű hazai gyárakban készült cipőket és osizmákat nagyon is versenyképes árakban hozza forgalomba és üzletéből minden olcsóbbrendű készítményt, a szokásos bőr- és talpatáncatot teljesen kiküszöbölte, s akinek árul osnosság dolgában is párját ritkítja. Kívánatra mérték után bármilyen kivitelű cipők és osizmák is készülnek.

Gyász. *Lahocsinszky* Árpád, nyugalm. székesfővárosi anyakönyvvezető-tanácsjegyző, *Lahocsinszky* Béla alapítványi könyvelő testvéröccse, augusztus 14-én 39 éves korában Novi fürdőben szélhűtés következtében meghalt.

Drágasági pótlék. A vármegyei tisztviselők fizetésük 10 százalékának megfelelő drágasági pótlékot kapnak, melyre a vármegyei gyámpénztár tartalékalapja nyújt fedezetet.

Baromfi hizlalo és tenyészde. Igen életrevaló és dícséretreméltó vállalkozásba fogott *Illés* István, szatmár-gőzfűrészi állomás elüljáró, midőn városunkban baromfi hizlalo és tenyészde felállítását határozta el, mely célra neki a mult heti városi közgyűlés egy hold területet adott bérbe a Gőzfűrész állomás mellett.

Értesítés. Mély tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú évek gyakorlatára és tapasztalatára támaszkodva kiváló ízléssel végez üzletem mindennemű szobafestő és mázoló munkát. Miért is a nagyérdemű közönség további becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel: **Daróczy József**, szobafestő, Beresényi-utca 37. szám.

Ünnepelt plébános. Kaufmann Gyula rahói róm. kath. plébános huszonöt éve viseli már a szigeti róm. kath. esperesi kerület jegyzői tisztét. Hogy mily odaadással és buzgósággal szolgálja e tisztében a kerületi papság érdekeit, bizonyítja az a szeretetteljes ünneplés, melyben Kaufmann plébánost papтарыai részesítették e hó 10-én csütörtökön. Ekkor ugyanis közös megbeszélés szent a szigeti kerület rk. papjai, számszerint kilencen megjelentek a rahói plébánián és Müller apát főesperes távollétében, ki Balatonfüreden üdül, Schubert Géza nagyboesköi lelkész meleg szavakkal üdvözölte Kaufmann Gyulát, mint a szigeti esperesi kerületnek huszonöt év óta jegyzőjét. Délben a jubiláns fényes ebédet adott, melyen résztvettek a lelkészek kivül Hubert Ottó berettyóújfalusi kir. járásbíró, mint a jubilánsnak meghitt barátja és Dunai Sándor szatmári felsőkereskedelmi iskolai igazgató, az ünnepeltnek öccse.

Templomszentelés Sárközön. Vasárnap, e hó 20-án szentelték fel Sárközön a szép román stíli templomot, mely a báró Vécsey család bőkezűségéből most épült fel újonnan. A szentelést *Pemp* Antal, prael. kanonok végezte. Jelen voltak özv. báró Vécsey Józsefné, szül. gróf Desewffy Blanka, báró Vécsey Eszter, báró Vécsey László, és Aurél, Csaba Adorján főispán, a környékbeli földbirtokosok, az uradalom tisztviselői, és a környékből is igen sok hívő, akik processióval vonultak fel. A szentelést végző praelátus, kanonoknak assistáltak: báró Vécsey Aurél Pály Ede és Dimand Lajos esperesek, Kerkes és Pillich plébánosok, Tóth József, Lovász Győző, Zupka Vilmos subdiaconus. Evangélium után egyik legkiválóbb egyházi szónokunk Tóth József, tanító-képzőintézeti tanár mondott gyönyörű nyelvezettel tartalmas és nagy határu szent beszédet, melyben a templomról mint Isten házáról és imádság házáról emlékezett meg. — Délben a bárói család harminc terítékű fényes ebédet adott.

Eljegyzés. *Karácsony* Arankát, Karácsony Sándor erdőtanácsos, m.-szigeti kir. erdőhivatali főnök leányát eljegyezte *Benkő* Elek szilágymegyei nagybirtokos.

Uj huszárhadnagy. *Medveczky* István, a Ludovika Akadémia végzett hallgatója f. hó 18-án, a király születése napján rendezett évzáró-ünnep alkalmával huszárhadnagy lett.

Táblabírói kinevezés. A király Kozma Gyula járásbíró, az ungvári kir. járásbírószág vezetőjét kir. ítélőtáblai címmel és jelleggel ruházta fel.

Halálozások. Cservényák Antal 66 éves korában Nagykárolyban meghalt. — Tersztyánszky Istvánné, szül. Lovrich Judit Nagyszécsényben elhunyt.

Bérmálás a huszti kerületben. Szeptemberben a huszti esperesi kerületben lesz bérmálás, melynek programja legközelebb fog megállapítani.

Agitáció Beregmegyében. *Kossey* Elek, Dr. *Kutka* Miklós, Dr. nemesi István *Szabó* Albert, *Dolgy* Leontin csernekhegyi házfőnök és *Füzesséry* Marcell földbirtokos f. hó 6-án népszövetségi körutat tettek Beregmegyében. — Ez alkalommal megalakultak a helyi szervezetek: *Rikason*, *Oroszteleken*, *Idángiban*, *Beregszöllő-ön* 140 taggal, *Borhalmon*, *Mogyoróson* és *Beregsárréten* 110 taggal.

Népszövetségi megyei értekezlet Ugocsában. A katolikus népszövetség ugocsamegyei értekezletét *Komjáthi Rabár* János apát főesperes elnökle alatt f. hó 24-én (csütörtökön) délelőtt fogja megtartani Nagyszöllősen a megyeháza nagytermében. Az értekezletre a központból *Haller* István képviselő, főtitkár, — gróf *Scherr-Thoss* Béla képviselő, — dr. *Kutka* Miklós a jogvédő iroda vezetője és mások fognak leutazni.

A kálmándi népszövetség a Heti Szemléért. F. hó 20-án, szent István napján, a kálmándi népszövetség tagjai *Soltész* Imre c. kanonok, aranyimés plébános elnökle mellett lelkes ünnepélyt rendeztek, melynek célja, hogy a tagok összetartása, gyarapodása a régi maradjon, és hogy ismereteik hasznos tudnivalókkal gyarapodjanak, *főképp hogy a kath. sajtó támogatására felbuzduljanak.* Előbbi célt — *Láng* Ferenc papnövendék beszédje szolgálta. Az ünnepély második nagy céljával, — *a kath. sajtó ügyével, Magyar* Bálint segéd-lelkész foglalkozott nagy lelkesedéssel valló szabadelőadásban, melynek címe: „A kath. sajtó támogatása kötelességünk.“ Ennek kapcsán örömmel jelentjük, hogy a népszövetség tetszéssel fogadta Magyar Bálint káplán azon indítványát, hogy a kath. sajtót ezután a *helyi kath. sajtó* támogatásával, a *Heti Szemle* támogatásával fogjuk segíteni megrendeléssel, összerakott filléreinkkel. A gyűjtés megindult; jó példával *Soltész* Imre c. kanonok, plébános jár elő, aki az előadás után még külön is buzdította a hallgatóságot és a segítség egyéb forrásait is megjelölte. Volt ezen kívül énekszám, szavalt, előbbit a templomi énekes leányok, utóbbit *Mórent* Mariska kisasszony szolgáltatta. *Márton* Ferenc tanító és *Scheffler* Ferenc f. papnövendék ügyes jelenetekben, mintegy realizálva — mutatták a népszövetség áldó munkásságát. *Láng* Vendel kántortanító novellát olvasott. Az ünnepélyből mindenkinek meg volt a haszna, de azt hiszük első sorban a helyi katolikus sajtóról mondhatjuk el ezt. A sajtó pártolása terén való ujtítás, mely szerint a fővárosi nagy lapok mellett a minket közelebről érdeklő egyházmegyei kath. lapokat akarjuk segíteni inkább, ez az ujtítás Kálmánd érdeme. Reméljük, hogy nemsokára küldhetjük is az első összeget, és reméljük, hogy lesz még olyan község, olyan város, amely majd tulicitálja a kezdőket is! Adja Isten, hogy úgy legyen!

1. Miért gyógyulunk Máriavölgyön?

2. Mert Máriavölgyön a parádi, bikszádi, gleichenbergi, karlsbadi, seltersi, emsi, bártfai gyógyvizeknek valóságos hasonmása van.

3. Máriavölgyi vizek a legkellemesebb, legüditőbb italt szolgáltatják.

4. Máriavölgyi ásványvizet 7/10 literig 6 fillérért tölt bérmentre érkező tiszta üvegeket a Fürdőigazgatóság.

Előfizetőinket, különösen a papságot és tanítókat kérjük, hogy az esetleges magán-, iskolai- vagy községi hírdetéseikkel alkalomadtán lapunkat szíveskedjenek felkeresni.

Figyelem!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására adni, hogy **szobafestő, czégyirő és mázoló műhelyemet** Eötvös-utca 2. szám alól **Werbőczy-utca 10-ik szám alá**, a kath. legényegylet mellé helyeztem át. A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel **Nádas György festő.**

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Eötvös-u. 2. (Heinrich-palota) a Koronával szemben.

Férfi gallér 5 réti minden fazonban drb	12 kr.
Dupla „ 5 „ „ „ „	18 „
Sefir kézelő I-I párja „ „ „	23 „
6 pár férfiharisnya 75 kr. 1 pár	15 „
„ divates:kú I/I 123, 1 „	25 „
Férfi vasalt ing fehér „ „ „	90 „
„ „ színes I sefir „ „	120 „
„ alsónadrág gombos „ „	55 „
„ szép himzéssel I-I „	95 „
Selyem magánkötő „ „ 25, 38, 50 s	feljebb
„ patent másnik „ „	20 „
1 pár divatos kézelőgomb „ „	15 „
1 „ Glasse kesztyű női „ „	48 „
1 „ svéd utanzatu női kesztyű „	25 „
1 „ „ férfi „ „	25 „
1 „ nadrágtartó „ „	28 „
Biczikli sapkák „ „	35 „
Divatos sítábotok „ „	40 „
Gyermek patent harisnyák barna és fekete	
Szám 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	
13 15 17 19 21 23 25 27 29	31 kr.
Creton gyermek kötények „ „	20 feljebb
Reform vászon női kötények „ „	75 „
Fél „ „	48 „
Divatos piaci táskák „ „	40, 55, 65 „

ugyszintén női és férfi ernyők, klott aljak, mider leiblik, corsetták, s még sok fel nem sorolható cikkek olcsón kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltenek.

Aki szép és olcsó ajándékot óhajt vásárolni, az menjen el a színházzal szemben levő óra és ékszer üzletbe, mert ott találja a legdusabb választékokat valódi arany és ezüst ékszerekben, ugyszintén valódi ezüst és chinai ezüst dísz tárgyak, mindennemű zseb- és fali órákban. Tisztelettel özv. KEPES DÁVIDNÉ Szatmár, a színházzal szemben.

Ahova feljárni is bajos.. A sikárlói legmagasabb hegyen termett kitünő sikárlói bor egy félliteres butelia az üzletben idei 20, tavalyi 30 krajezár. Saját töltésű 4 éves sikárlói pecsenye-bor „Hungária gyöngye“ ezimen egy butelia 50 krajezár. Házhoz vive sikárlói bor egy félliteres buteliában idei 16, tavalyi 20 krajezár. Pecsenye-bor egy félliteres buteliában 25 kr.

Hibás tükröket

azonnal jelentkezők részére újból fonesoroztat **Györy Károly üvegkereskedése.**

FIGYELEM!

Bármilyen jellegű elemi népiskolánál csak magyar nyelvű és olyan nyomtatványminták alkalmazhatók, amelyek a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által megállapított összes rovatokat tartalmazzák. Az összes naplók magyarul vezetendők. (Ut. 42. §).

Pázmány-Sajtó

✻ villamos erőre berendezett könyvnyomda ✻

Szatmár, Iskola-köz 3.

Készít mindennemű nyomtatványokat izléses kivitelben és mérsékelt árak mellett.

Raktáron tartja a következő elemi iskolai nyomtatványokat:

Népiskolai költségvetési nyomtatvány 1 iv . . . . . fillér	06
Felvételi napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazdasági ismétlő-iskolák, továbbá a felső népiskolák, a polgári iskolák és a polgári iskolákkal kapcsolatos női keresk. tanf. számára, a/2 minta. A külsőiv 24 tanuló számára	05
Előmeneteli és mulasztási napló az elemi mindennapi iskolák és a velük kapcsolatos általános és gazd. ismétlő iskolák számára, b/2. minta. A belsőiv 4 tanuló számára	05
Leltári nyomtatvány. (A külviv 62, a belviv 125 sor), kötve	2.—
Haladási napló. (A belsőiv 42, a külsőiv 24 sor), kötve	2.—
Látogatási napló. (A belviv 32, a külviv 23 sor), kötve	2.—
Népiskolai értesítő-könyvecske az állami iskolák számára, 1 példány	18
Népiskolai értesítő-könyvecske havi beosztással	18
Népiskolai (elemi) bizonyítvány 1 példány	04
Tanítói és kántortanítói díjlevél iv.	06
Nyugta. 1 iv	04
Próbalapok (korrekták) magyar és diktandó vonalzással, szép magyar stílus kerettel, csinos nyomdai kiállításban	100 példány

Minden megrendelést portómentesen azonnal elintézzük.

Pályázati hirdetések egyszeri közlésének díja 5 K

Értesítés.

A szatmárnémeti polgári és elemi iskola kath. tanítónői-és óvónőképző intézetbe való felvételéről.

A nevezett intézetekben az 1911—12. iskolai évre a pótló, javító és főlvételi vizsgálatok és a beiratások a következő napokon és feltételek mellett fognak megtörténni.

I.

A polgári iskolai tanítónőképző intézetben a beiratás szept. 4. és 5. napján délelőtt 11 órától 12-ig történik. A jelen isk. évben a rendes tanulók számára a II. évfolyam kezdődik, melyre az I. évfolyam sikeres el-

végzéséről tanuskodó bizonyítvány előmutatása mellett lehet beiratkozni. Magántanulók bármely évfolyamra is iratkozhatnak be.

A beiratás díja 14 K., a tandíj egész évre 100 K., mely összeget legalább havonkénti 10 K-ás előleges részletekben kell fizetni.

II.

Az elemi iskolai tanítónőképző intézetben a beiratás szept. 4. és 5. é. délelőtt 9 órától 11-ig történik.

Az I. évfolyamra azok iratkozhatnak be, akik ép testűek, egészségesek, 14. évet betöltötték és a polgári vagy felsőbb leányiskola 4. osztályát, avagy a felső népiskola II. osztályát sikerrel elvégezték. Szükséges iratok: a keresztlevel, illetőleg születési bizonyítvány, a nevezett osztályok valamelyikéről szóló iskolai és a tanítónői pályára való alkalmasságról tanuskodó bélyegtelen orvosi bizonyítvány.

Felsőbb évfolyamra a megelőző évfolyam sikeres elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány előmutatása mellett lehet lépni.

A beiratási díja 14 K., a tandíj egész évre 60 korona, mely összeget legalább havonkénti 6 koronás előleges részletekben kell törleszteni.

III.

Az óvónőképző intézetben a beiratás szept. 4. és 5. napján délután 3 órától 5-ig történik.

Az I. évfolyamra azok iratkozhatnak be, akik ép testűek, egészségesek, tiszta hanggal és jó hallással bírnak, életkoruk 13. évet betöltötték s a 40-et túl nem haladták, a polgári vagy felsőbb leányiskola 4., avagy a felsőbb népiskola II. osztályát sikerrel elvégezték. Akiknek az imént nevezett osztályok valamelyikéről bizonyítványuk nincsen, azoknak a megfelelő anyagból kiállított sikeres főlvételi vizsgálat után lehet az I. évfolyamra beiratkozniok. A főlvételi vizsgálat díja 10 K. A II. osztályba a megelőző osztályról szóló legalább kielégítő bizonyítvány alapján lehet lépni. Aki az elemi iskolai tanítónőképző intézet I. osztályáról szóló bizonyítvány alapján akar az óvónőképző intézet II. osztályába lépni, a módszertanból hegedülésből és gyakorlati tanításból különböző vizsgálatot tesz. Szükséges iratok: keresztlevel, illetve születési bizonyítvány, a jelzett iskolai, végül orvosi bélyegmentes bizonyítvány, melyben az óvónői pályára való alkalmasságon kívül az újraoltás megtörténte és sikeres, vagy sikertelen volta is feltüntetendő.

Beiratási díj és tandíj, mint az elemi isk. tanítónőképző intézetben.

Az összes beiratások az irgalmas nénék tanítónőképző intézete hivatalos szobájában történnek.

A pótló, javító, főlvételi és különböző vizsgálatok szeptember 1. és 2. napján tartanak.

Az ünnepi Veni Sanete mindhárom képző intézet növendékei számára szeptember 6-án reggel 8 órakor lesz.

Szatmár-Németiben, 1911. aug. 22-én.

Kováts Gyula dr.
igazgató.

*

Az irgalmas nővérek óvójába s az elemi iskolákba a beiratások az 1911—12. tanévre szept. 4., 5. és 6. napjain fognak eszközölni. Szept. 7-én ünnepélyes Veni Sanete után megkezdetnek a rendes előadások.

A róm. kath. polgári leányiskolában szept. 1-én lesznek a javító, 2-án a felvételi vizsgálatok. Szept. 4. és 5. napjain a helybeli róm. kath. vallású növendékek vétetnek fel, 6-án pedig a másvallásúak és vidékiek.

A polg. iskolában a beiratás a keresztlevel, illetve származási bizonyítvány és az előző osztályról szóló bizonyítvány alapján történik. A polg. iskola I. osztályába oly növendékek vétetnek fel, akik az elemi iskola IV. osztályát jeles eredménnyel végezték és ezt iskolai bizonyítvánnyal igazolják. Az el. isk. V., illetve VI. osztályába felvételi vizsgálat alapján vétetnek fel a növendékek.

A beiratások a nevezett napokon d. e. 8—12 óráig lesznek. Szept. 7-én ünnepélyes Veni Sanete után kezdetét veszi az iskolai év.

A polgári iskolában a beiratás 4 K., bizonyítvány, könyvtár, írásbeli dolgozatokra szánt füzetek 6 K., tandíj egész évre 60 K., mely félévi részletekben fizetendő; felvételi vizsgálat 10 K.

Szatmár-Németi, 1911. aug. 22-én.

Az igazgatóság.

*

A szatmárnémeti ref. felsőbb leányiskolában a beiratások szept. 1., 2., 4., 5. és 6-án reggel 8 órától 12 ig. 1-én és 2-án délután 3 órától tartjuk a javító-, felvételi- és magánvizsgálatokat.

Szeptember 10-én délelőtt résztveszünk az évmegnyitó istentiszteleten és 11-én kezdjük a rendes tanítást. A felsőbb leányiskola V. és VI. osztálya nemcsak magasabb műveltséget nyújt, hanem képesít a tanítónőképző III. osztályára, továbbá a rajztanárképzőbe való felvételre és latin különbözeti vizsgálatokkal a gyógyszerészi pályára. A felsőbb leányiskolánál latin tanfolyamot is nyitottunk, vezetője Bácskai József rendes tanárunk, ki a felsőbb leányiskola VI. osztályából a gymnásium VII. osztályára is előkészíti a jelentkező növendékeket. — Figyelmeztetjük az igen tisztelt szülőket, hogy a növendékek a beiratásnál az előző évi bizonyítványukat, születési levelüket, himldoltási bizonyítványukat feltétlenül hozzák magukkal. — Továbbá ajánljuk a vidéki szülők figyelmébe új és modern internátusunkat, hol a növendékek folytonos nevelői gond és felügyelet alatt állanak.

*

A szatmárnémeti ref. tanítónőképző, internátussal kapcsolatban, már elfogad jelentkezőket az új iskolai évre, mely szept. hó 11-én kezdődik 1, 2, 3, 4, 5—6-án a künnlakó, 7, 8—9-én a bennlakó növ. beírása. Értésítőt szívesen küld az igazgatóság.

*

Iskolai értesítés. A szatmárnémeti róm. kath. püspöki fiu-népiskolába a tanulók beírása az 1911—1912. iskolai évre szeptember hó 1., 2. és 4-én történik délelőtt 8 órától 11 és fél óráig. — Főlkéretnek a szülők és gyámok, hogy iskolaköteles gyermekeiket és gyámoltjaikat szíveskedjenek ezen idő alatt beírni, mert azon időn túl csak fontos okok alapján vehetők fel a növendékek.

Az iskolai év ünnepélyes megnyitása szeptember hó 2-án lesz; a rendes tanítás is ezen a napon veszi kezdetét.

Az elemi népiskola első osztályába nem vehető fel azon gyermek, aki életének hatodik évét még nem töltötte be. — Az első osztályba való beírásnál szatmárnémeti születésű és róm. kath. vallású gyermek születési bizonyítványát (anyakönyvi igazolványát nem szükséges bemutatni, mivel ezek születésre vonatkozó adatok hivatalból jutnak el az iskola igazgatóságához.

A más iskolából jött tanulók nyilvános bizonyítványuk és anyakönyvi kivonatuk, valamint oltási bizonyítványuk felmutatásán, a bizonyítvány nélkül jelentkezők a felvételi vizsgálat sikeres kiállása után vétetnek fel a bizonyítványuknak, illetve ismereteiknek megfelelő osztályba.

A javító- és magánvizsgálatok a beírás napjain: szeptember hó 1., 2. és 4-én tartanak meg.

Szatmár-Németi, 1911. évi aug. hó 22.

A róm. kat. püspöki fiu-népiskola.

igazgatósága.

Haller Jenő távozása. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Haller Jenő szatmári kir. kath. főgimn. rendes tanárt saját kérelmére áthelyezte a temesvári állami főgimnáziumhoz. Öszintén sajnáljuk a jeles képzettségű tanár távozását, aki mint tanár, mint mechanikus, mint zenész egyaránt egyike a legkiválóbbaknak, sőt amit kevesen tudnak, mint író is szép és jelentős sikereket

ért el. Midőn Isten hozzádót mondunk neki, azon reményünknek adunk kifejezést, hogy mielőbb még Isten hozottal is üdvözölhetjük őt.

Tanítóegyleti képviselő. Az Eötvös-alap aug. hó 24-én tartandó tisztújító közgyűlésen — a Népművelőknek a tanítóegyletűletekhez intézett felhívása folytán — a szatmár-ugocsavármegyei róm. kath. néptanító egyesületet Jankovics János nyugalm. igazgató-tanító, a tanítóegylet választmányának tagja fogja képviselni.

Gazdasági tanár. A földmívelésügyi miniszter *Máté László* gazdasági szaktanárt jelenlegi állomáshelyének meghagyásával gazdasági tanárrá nevezte ki.

Szerkesztőségünkhöz ujabban a szatmárnémeti államilag segélyezett iparos iskola 1910—1911. évi értesítője érkezett be.

Főreáliskola Ungváron. A vallás- és közoktatásügyi miniszter az ungvári 4 osztályu alreáliskolának 8 osztályu főreáliskolává való kifejlesztését elrendelte, a kémiai szertár kifejlesztésére pedig egyezer koronát kiutalt. Ez év szeptember havában megnyitják a főreáliskola V. osztályát. Az így szükségessé vált tanterv kiegészítéséről is gondoskodott a tanügyi kormány, amennyiben Kovács József nagybányai állami főgimnáziumi tanárt, az ungvári főreáliskolához áthelyezte.

Tanári kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium Vereby Antal okl. tanárt a fogarasi áll. főgimnáziumhoz helyettes tanárnak nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közokt. miniszter Magyar Gyula áll. tanítót, aki a szatmári kir. tanfelügyelőséghez mint tollnok volt berendelve, a mezőturi áll. népiskolához helyezte át.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Csáky Janka* okl. tanítónőt az apai áll. elemi iskolához kinevezte.

Áthelyezés. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter Szücs Gyula nagysomkúti állami tanítót a pilisszentkereszti állami iskolához, — helyébe pedig Kárpáti Elemér állami tanítót helyezte át. — Steiger Ilonát a sülemedi, Hársfalvi Jánost a batizi iskolához helyezte át.

Az ungvári rk. kántortanítói állásra 23 kérvény érkezett be. Az ungvári iskolaszék első helyen Zádor Jenőt, a másodikon Zemzensky Jánost, a barmadikon Révfy Károlyt jelölte. A kinevezést a földmívelésügyi m. kir. miniszter fogja eszközölni.

IRODALOM

A magyar liturgika. Közismert azon mozgalom, a melyet a gör. szert. kath. magyarok a magyar nyelvnek az egyházban való érvényesülése érdekében illetékes helyen indítottak és a melynek élén a nagytudományu *Vályi János dr.* eperjesi és *Firiczák Gyula* ungvári püspök állottak. Innen-onnan tiz esztendeje mult el a gör. szert. katolikus magyarok római nagy zarándoklata óta. Ezen idő alatt nagyon megerősödött és tért hódított a vágy a más nyelvűekkel való egyrangusításáért, mert az iskolák állandóan nevelik és növesztik azt a tábort, a melynek ereje előbb utóbb kifogja vinni a teljes sikert. Hogy a tanuló ifjuság a görög szertartás rendjét megkedvelje és szeretettel megőrizze, az említett két püspök tanfériai megfelelő tankönyveket szerkesztettek magyar nyelven. Ilyen tankönyv fekszik most előttünk. „A görög katolikus szertartás tan elemei” címen, a melyet *Szémán István* eperjesi egyházmegyei m. tanfelügyelő irt a népiskolák használatára. Ezen kis könyvecske nagy célt akar szolgálni: erősíteni az új nemzedéket hitében és magyarságában. Szerző e tankönyvét püspökének, Vályi János dr. nak ajánlja mint a népművelésügy nagylelkű pártfogójának, aki egyházmegyéje iskolatügyét fölvirágoztatta. A kis könyv illusztrációkkal is el van látva, bolti ára 60 fillér és a közoktatásügyi Miniszter legújabb rendelete értelmében hazai papírra van nyomva, hazai öntőműhelyből kikerült betűkkel. Az érdekelt iskoláknak és tanítóknak mutatványpéldányt szí-

vesen küld Lévai Mór könyvkiadóhivatala Ungvár, akinek kiadásában a könyv megjelent.

Az Élet aug. 20-i száma következő tartalommal jelent meg. Vasárnapi levél: A szent király vigiliáján. A Balaton. Zilahy László. Esteli mise hegedűkísérettel. (Költemény.) Harsányi Lajos. A tükör. Eduardo Zamacois Fráter. Selene. (Regény.) Orbán Dezső. Mit láttam én Kassán. Özv. Báthory Nándorné. A chasseur d'Afrique. Legioner. Csók az estben. (Költemény.) Sarlai Elek. Csütörtök úr. (Regény.) Chesterton Hévei. Akadémia kezdő halhatatlanok számára. Janeiró. Mozgóképek. Szerkesztői üzenetek.

A Magyar Figyelő. 16. számában báró *Roszner Ervin*: Az olasz választói jog és reformja címen nagyérdékű tanulmányt kezd, amely az olasz választói reformok egész történetét eredeti források alapján összefüggő és rendszeres átnézetben, de egyuttal a történet-író higgadt objektivitásával adja elő. E tanulmány kétségkívül hivatva van arra hogy azoknak, akik nálunk a választói jog felette aktuális problémájával foglalkoznak, nagyérdékű szempontokat adjon. Nem kevésbé érdekes *Tisza István* grófnak egy szintén történelmi cikke, amelyben egy a gróf Bethlen-család birtokában lévő, eddig teljesen ismeretlen kéziratot mutat be. Igen érdekesek a szám azon cikkei, amelyekben Eöttevényi Nagy Olivér, egy a magyar kérdéstről szóló új francia munkát ismertet és egy másik cikk, *Almásy László* tollából, „Az esküdszék” intézményéről eredeti és érdekes nézeteket ad elő. A szépirodalmi részben *Lovik Károly* elbeszélését találjuk. A gazdag „Feljegyzések” rovat pedig méltóan sorakozik a szám gazdag tartalmához. A Magyar Figyelő előfizetési ára negyed évre 6. korona. Kiadóhivatal: Budapest, VI. Andrassy-ut 10. szám.

Nyiltér.)*

6014—911. sz.

„Az „Északkelet” című helyi napilap folyó hó 18 iki számában közzétett tendenciózus rágalomokra az érdemleges választ a sajtóbírótság előtt fogjuk megadni.

Szatmár-Németi, 1911. augusztus hó 19.

A Szatmár-Németi Kerületi Munkásbiztosító Pénztár Elnöksége:

Litteczky Endre s. k., elnök.
Dr. Lipeczky Ágoston s. k., igazgató.
Simon József s. k., alelnök.
Fischer Jenő s. k., alelnök.

*) E rovat alatt közöltekt nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Belső munkatársak:

HARASZTHY BÉLA dr., KERTÉSZ PÁL, és MERKER MÁRTON dr.

Nyomatott a Pázmány-sajtóban Szatmáron, Iskola-köz 3. sz.

Terményárak.

Termény neve	K	f	K	f
Tiszta buza	21	00	19	60
Kétszeres	18	40	00	00
Rozs	16	40	00	00
Uj árpa	16	00	00	00
Zab	16	00	14	20
I-ső rendű tengeri	14	20	00	00
Kása	00	00	00	00
Paszuly fehér	00	00	00	00
Paszuly tarka	00	00	00	00
Szilva	00	00	00	00
Krumpli	4	40	3	80
Szalonna	2	00	1	92
Marhahus I. r.	1	56	1	42
Sertéshus	1	76	00	00

Kiadta 1911. évi augusztus hó 23-án.

Tankóczy Gyula,
főkapitány.

A Talmud magyarul.

Egyre halljuk a Talmud-morált, Talmud-erköcsöket emlegetni, bár a legtöbb ember nem ismeri a Talmudot, nem ismeri épen azokat a részeket, a melyek a keresztény világot érdeklik s melyeket saját jól felfogott érdekeinek kellő megóvása czéljából ismernie kellene.

A Talmud a zsidó rabbiképzők tananyaga, ez az ő theologiájuk. Nincs az a pikáns pornographia, nincs az a rémregény, a mi ennél érdekesebb lenne.

A Talmud kivonatos, de szó szerinti fordításban most jelent meg 320 kvart oldalon, **Ára 10 korona.** Megrendelhető „A kereszt” kiadóhivatalában Budapest III., Nád-utca 1. sz. Népies kiadás ára 2 korona.

MAGYAR BREVIARIUM.

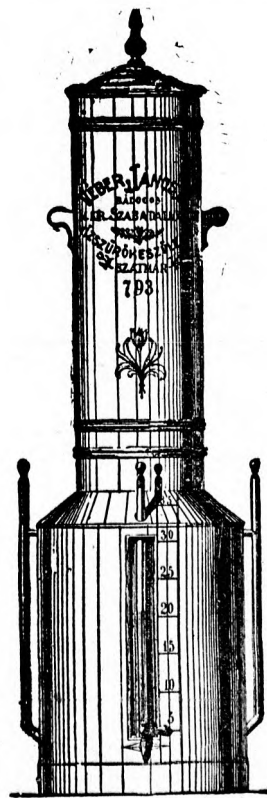
EGYHÁZI ZSOLOZSMÁK A BOLD. SZÜZ, AZ APOSTOLOK, VÉRTANUK, HITVALLÓK ÉS SZÜZEK ÜNNEPÉRE ÉS A HALOTTAK EMLÉKÉRE.

A szent zsolozsma az Egyháznak legősibb és legfönségesebb imádsága, melyet a legtöbb szentek szerettek s melyet semmiféle költészet felülmulni nem tudott. Tizenhét évszázad óta a szent zsolozsmában találták szentjeink legfőbb örömeiket és sok szent mondja, hogy a zsolozsma végzésekor az angyalok is velünk imádkoznak, mivel ez a kath. Egyház hivatalos, köteles imádsága kezdet óta. E lélekemelő himnuszok, szent beszédek és értelmezések magyar nyelven most jelennek meg.

Megrendelhető 5 k-ért „A Kereszt”, kiadóhivatalában Budapest, III., Nád-u. 1.

Az egészség fenntartására legfontosabb kellek e tiszta bacillusmentes

IVÓVIZ,

mit úgy érünk el, ha a Weber János-féle szab. és orvosilag kipróbált eredeti vízszűrőkészüléken szűrt vizet használunk. Országszerteel van terjedve, amit több elismerő levél bizonyít. Óvakodjunk a szűrésre be nem vált és rossz anyagból készült utánzatoktól.

Weber János bádógosmester

Szatmár, Árpád-utca 61. szám.

TÖRLEY

TALISMAN
CASINO RÉSERVÉ

Megnyilt az
uj óra-, ékszer- és
műszer-kereskedés

Szatmáron, Deák-tér 16. sz.
(özv. dr. Török Istvánné-ház).

Raktáron tartok ékszer, arany,
valódi és china ezüst-árakat;
ugyszintén fali-, inga-, ébresztő
és zsebórákat.

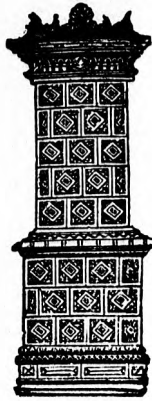
Allandó nagy raktár varrógép-, kerék-
pár- és annak alkatrészeiben.

Óra- és ékszerjavításokat gyorsan és
pontosan eszközölök.

A n. é. közönség b. támogatását kérve,
vagyok tisztelettel

Groszman H. Sámuel
ékszerész és órás.

UJ KÁLYHA RAKTÁR SZATMÁRON!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni,
miszerint **Batthyány-utca 10. szám alatt** a mai kor igé-
nyeinek megfelelő

UJ KÁLYHA RAKTÁRT

nyitottam. Raktáron tartok *elsőrendű cserép- és porcellán-
kályhákat, takaréktűzhelyeket, porcellán-fürdőkádakat.*
Javításokat, átalakításokat felelősség mellett a legju-
tányosabb árban, a legrövidebb idő alatt eszközölök. Magamat a
n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva maradok

teljes tisztelettel

66

HÜBNER LEÓ, kályhás-mester.

UJ KÁLYHA RAKTÁR SZATMÁRON!

Makóczy Géza papi és polgári szabó

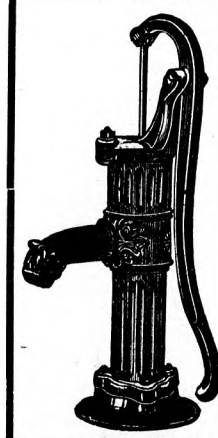
Szatmár, Eötvös-utca 4/a. sz.

Ajánlja a főt. lelkész urak szives figyelmébe
modern szabó-műhelyét, hol is mindennemű
reverendák és papi öltönyök a legnagyobb
pontossággal, jutányos árak mellett készülnek.

Tisztelettel

Makóczy Géza, papi- és polgári-szabó.

Ha ingatlantakar venni, vagy eladni,
jelzálog-kölcsönt keres, mielőtt
bármiféle gazdasági cikket be-
szerezne, vagy a gazdasági élet
bármely ágába vágó szükséglete
van, — forduljon **bizalommal**
Poszvek Nándor gazd. szak-
irodájához Szatmár, Kazinczy-u. 7. sz.

Dahlström Géza

városi kútmester
kútfurási vállalata
Majláth-u. 9.

Telefon 233.

Szivattyuk felszere-
lését elvállalja.

36

Kezdetét vette a NAGY REKLÁM VÁSÁR

a KARDOS-féle

DIVATUDVARBAN

SZATMÁR, KAZINCZY-UTCA 9.

Fegyházban kötött férfi, női és gyermek haris-
nyák még eddig nem létezett ousó árban.

Nagy nyakkendő occasio

az előcsarnokban.

Ezen reklám vásár csak szept. hó 15-ig tart, miért ajánlom
a n. é. revőközönségnek ezen ritka alkalmat kihasználni.

Kiváló
tisztelettel

KARDOS GYÖZŐ.

Butor márványok raktáron.

Bel- és külföldi kőfajokból

diszes sirkövek

kaphatók, ugymint:

fekete svéd és szilézai, szürke és fekete carrarai márványokból a legdiszesebb modern kivitelben, a legjutányosabb árban.

Elvállalok *sírszegélyezéseket, sír-fedeleket, kripták, valamint templom és utszéli kőkeresztek* készítését, továbbá *épületekhez* mindenemű kőfajokból *kőfaragászati* munkákat.

Beesés pártfogását kérve, maradok kiváló tisztelettel

Grosz I. Izidor

sírkőgyáros és kőfaragó-vállalkozó

Szatmár, Attila-utca 11.

Butor márványok raktáron.

Walek és Rajz

angol és francia különlegességű cipészek, hol saját készítményű kész cipők is kaphatók bármilyen kivitelben.

Szatmár, Széchenyi-u. 7.

(Bölönyi-féle ház.)

Ha olesó és jó lisztet akar venni,
Ha friss, jó fűszert akar olesón venni,
Ha tisztánkezelt olesó s jó bort akar
Ha jó festék- és lakkárut (inni, akar használni; úgy keresse fel

Lindenfeld Domokosné

legolesőbb fűszer és vegyesáru üzletét

Szatmáron, Deák-tér 27. sz.,

báró Vecsey-ház. — Telefon 274. sz.

és Árpád-u. 22. Telefon 275. sz.

Bertha Károly műkertész

Szatmár, Deák-tér 2. sz.

Minden idényben mindennemű
:: élővirág disz munkák ::
alkalmi-, menyasszonyi-, koszorúslány- és mellekrok. —
Alkalmi-, ravatal- és sírkoszorúk, síresokrok a legdiszesebb kivitelben, jutányos árban pontosan és gyorsan készíttetnek.

Vidéki megrendelések különös gonddal elintéztetnek. Park- s kert-rendezések vállaltatnak.

Sürgőnyezim: Bertha kertész
Szatmár. — Telefon-szám 27.

ALAPITTATOTT 1810.
Ausztria és Magyarország legrégebbi egyházi felszerelések és zászló-gyára

Josef Neskudla

OLMÜTZ, (Morvaország.)

Jótállással szállít kitünő minőségben bámulatos olesó árak mellett:

Egyházi ruhákat, lobogókat, templomi szereket, kizárólag tűzben aranyozott kelyheket, cibóriumokat, monstrantiákat, gyertyatartókat, csillárokat, lámpákat, keresztutakat.

Régi egyházi ruhákat alaposan renovál!

Szegéry templomoknak jelentős engedmény. Választékot vásárlási kényszer nélkül küld.

Arjegyzék és költségelirányzat ingyen.

60

Arjegyzék

BÖLÖNYI LÁSZLÓ

MÉSZÁROS és HENTES, FRISS és FÜSTÖLT HUSNEMŰEK ÜZLETÉBŐL

SZATMÁR, a Széchenyi-utca 7. szám.

Az árak változás esetén kötelezettség nélkül, készpénz vagy utánvétellel értendők.

5 kilós postarendelmény pontosan eszközöltetik.

Friss husok.				Füstölt árak.	
K	f	K	f	K	f
1 ko. marlahus pecsénye	1 68	1 ko. debreczeni páros	2 20	1 ko. sonka csont nélkül	3 —
1 " levosnok	1 60	" " lengyel kolbász	2 —	" " kifőve	6 —
1 " sertéshus	1 92	" " sonka kolbász	2 —	" " Császár hus bőrrel	2 80
1 " borjúhus	1 92	" " krakói	2 —	" " karaj bőr nélkül	2 40
1 " bányahus	—	" " krinolin	2 —	" " lapocka és oldal	2 —
1 " juh-hus	—	" " parizer	2 —	1 ko. páczolt nyelv.	2 —
1 " friss hús olvasztani	1 92	" " máj. sajt.	2 —	1 drb. sertés nyelv.	— 40
1 " " szalona	1 92	" " disznófej sajt.	1 80	1 ko. tepertő	1 92
1 " " bőr nélkül	1 92	100 pár virsli tormás	10 —	Szalonák.	
1 " friss kolbász borsos	—	100 pár frankfurti	16 —	100 ko. fehér szalona	192 —
1 " " fokh. citromos	2 —	100 drb. salvaládé	10 —	1 ko. paprikás stráf	2 40
1 " friss zsír	1 92			" " kolozsvári szelet	2 40
Kolbász árak.				" " füstölt szalona	2 20
1 ko. szalámi	6 —	1 ko. sonka páczolt	2 80		
1 " füstölt magy. kolb.	2 20				

Tisztelettel: Bölönyi László.

Szatmári Polgári Takarékpénztár Részv.-T.

Előnyös feltételek mellett folyósít törlesztéses jelzálogkölsönöket 50—65 évig.

A „Hollandi“ Életbiztosító Társaság Főügynöksége.

ALAPTŐKE 600.000 KORONA.

Előnyös kölcsönöket nyújt:

Váltókra, értékpapírokra és árukra;
Folyósít jelzálogkölsönöket;
Elvállalja építkezések finanszírozását;

ELFOGAD **5%** KAMATOZTATÁS
BETÉTEKET **MELLETT.**

Üzlethelyiség: Hám János-u., Színház mellett.

Kávét

legjobbat és legolesőbban beszerezhetünk

Benkő Sándor

kávékereskedőnél Szatmár, Kazinczi-utca 16.
„MOKKA“ keverék czégem különlegessége.
1 kgr. 4-40 korona. Villany erővel pörköelve.

ÉRTESÍTÉS!

Gyermekjátékok, üveg- és porcellán-
edények, elegáns sétatokok, háztartási
cikkekek nagy választékban kaphatók

A SZATMÁRI BAZÁRBAN

SZATMÁR, KAZINCZY-UTCZA.

**Legszebb kivitelben
tisztít minden ruhaneműt,
gallért, kézelőt**

JOÓ SÁNDOR

gőz és villanyerőre berendezett

mű-ruhafestő

vegyészetli tisztító-intézete.

Szatmár, Várdomb-utca 16. sz.

Flórküzet: Szatmár, Atilla-u. 1.

Valódi francia fűzők!

Csipőszorítók, haskötők, egyentartók leg-
nagyobb választékban és mérték szerint
és megrendelhetők

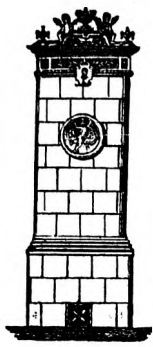
HERCZ SÁNDOR

speciális keztyű-, fűző- és műkötszertárában
Szatmár, Deák-tér 3. (városház mellett.)

Keztyűk, fűzők mérték után
pontosan készülnek, s tisztí-
tását és javítását elvállalom.

Bartos J. cserépkályha-raktára Szatmár

ISTVÁN - TÉR 11. SZÁM.

Készít cserép és porcellán-kályhákat, kandallókat,
takaréktűzhelyeket, fürdőkádakat és falburkolatokat
hazai és külföldi gyártmányokból, továbbá elvállal-
lom régi kályhák átrakását, javítását és tisztítását a
legjutányosabb árak mellett.

Minden munkámért szavatolok.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve
teljes tisztelettel

BARTOS J. kályhás-mester.

RÉTAY és BENEDEK

egyházi műipar-intézet, oltár- és szószék-építésze
Budapest, IV. ker., Váci-utca 59. szá n.

Hazánkban a legnagyobb műfaragó-intézet. Készít: stilszerű oltárt,
szószéket, keresztelőkutat, gyónószéket és templompadokat, sekrestye-
berendezéseket, képkereteket és az összes berendezési tárgyakat
mérsékelt árban. — Szent-szobrokat, oltárképeket, keresztúti ké-
peket művészi kivitelben és jutányos áron szállítunk. — Munka-
fölvétel czéljából készséggel küldjük ki díjmentesen szakértő meg-
bizottunkat. — Vállalkozunk templomok kifestésére és festett üveg-
ablakokkal való ellátására. — Arjegyüket, költségvetést és terve-
zeteket készséggel küldünk.

H I R D E T É S E K

felvételnek lapunk kiadóhivatalában.

Inglük József

polgári-, papi- és egyenruha-üzlete

Szatmár Deák-tér. Városház-épület.

Több egyenruházati intézet szerződött szállítója.

Készít mindennemű *polgári öltönyöket, papi reverendá-
kat*; mindennemű öltöny készítésnél a főszólyt az *elegáns sza-
bás és finom kivitelre* fektetem, a mellett teljes kezességet vállalom
szállítmányaim valódi színe és tartósságáért.

Allandó nagy raktár honi és angol gyártmányú szövetekben.
Elsőrangu egyenruházati és hadi felszerelési intézet: Üzletem *nagy
forgalma* által áruimat *olcsóbb ár mellett szállíthatom*, mint
bármely más cég.

Átalakítások gyorsan és olcsón eszközöltetnek.

Kérem ennél fogva engem becses megrendeléseivel megtisztelni;
biztosítom, hogy a legesekélyebb megrendelésnél is a legnagyobb
megelégedésére fog szolgálni.

INGLIK JÓZSEF,
szabómester.